
‘Kennisversneller’ genereert commitment voor meer hout in de gww’

Auteurs: Eric D. de Munck

Organisatie: Centrum Hout/VVNH

Datum: 28 april 2020

1 Achtergrond en doel

1.1 Achtergrond

Dit project richt zich op de kennisoverdracht en advisering van opdrachtgevers met als doel materialen met een hoge CO₂-uitstoot (als beton, staal en (gerecycled) kunststof) door hout te vervangen. Het blijkt dat veel opdrachtgevers onvoldoende kennis hebben van hout en houttoepassingen, de bijbehorende gunstige klimaat- en milieueffecten en ook de levensduur. De meest effectieve manier om meer (inlands) houttoepassingen toegepast te krijgen is door direct in contact te treden met opdrachtgevers en te zorgen dat hout enerzijds als 'most preferred option' in het beleid wordt verankerd en anderzijds in projecten wordt voorgeschreven. Dit is een activiteit die in nauwe samenhang met de keten moet worden uitgevoerd, zodat kennis en kunde van producenten van hout en houttoepassingen, onderzoeksinstituten en adviseurs in de gww worden gebruikt ten behoeve van meer hout en speciaal inlands hout in de gww.

Na een marktanalyse is geconstateerd dat opdrachtgevers en adviseurs matig tot slechte kennis hebben van materiaaleigenschappen en toepassingsmogelijkheden van materialen in de gww. Dit is met name het geval voor hout- en houtproducten waardoor steeds vaker wordt gekozen voor alternatieve materialen als kunststof, beton of staal. Bijkomend aspect is de niet objectieve (zelfs misleidende) informatie die door vertegenwoordigers van concurrerende materialen over hout worden verspreid. Uit een veelheid van recent onderzoek blijkt echter juist dat de materiaal- en milieueigenschappen van hout vaak veel gunstiger zijn dan van andere materialen en juist kunnen bijdragen aan een maatschappelijk en politiek wenselijke oplossing.

Om het kennisvacuüm over hout bij opdrachtgevers weg te nemen en het marktaandeel weer te laten stijgen, is een voorstel uitgewerkt om kennis waar nodig te ontwikkelen, deze te delen en om te zetten naar concrete projecten in hout. Uit vooronderzoek is gebleken dat opdrachtgevers (gemeenten, provincies, water- en recreatieschappen) de belangrijkste doelgroep zijn, omdat zij uiteindelijk – al of niet op advies van adviesbureaus – de opdracht verlenen en betalen. Het meest effectieve middel om te zorgen voor meer hout in de gww is het persoonlijk overtuigen van opdrachtgevers van de voordelen van hout door middel van kennisdeling en verspreiding, ofwel door het aanstellen van een accountmanager, c.q. bezoeker: 'de kennisversneller'.

1.2 Doel

Het handhaven en vergroten van het aandeel houttoepassingen in de grond-, weg- en waterbouw (inclusief infrastructuur) door het gericht beïnvloeden (kennis en advies) en committeren van opdrachtgevers aan meer hout in de gww.

2. Methode en opzet

2.1. Methode

Op basis van een deskstudie, aangevuld met interviews, zijn de achtergronden en behoeften in de markt gepeild. Daarna is een verdiepend onderzoek uitgevoerd op basis van een 0-meting die eerder door ingenieursbureau Westenberg is uitgevoerd naar hoeveelheid en type kunstwerken in hout in de gww per opdrachtgever. Dit onderzoek is aangevuld met een onderzoek op beleid inzake toepassing van kunstwerken en hout in de hoeveelheid budget per opdrachtgever door studenten van de Hogeschool Larenstein (ITT). Op basis hiervan is een prioriteitenlijst gemaakt en een plan van Aanpak. In samenspraak met marktpartijen is een profielschets van de kennisversneller ('artsenbezoeker gemeenten en andere opdrachtgevers'), een werkplan, een overeenkomst en een registratiesysteem ontwikkeld.

De begeleiding en aansturing vond plaats door de projectleider van Centrum Hout. Er waren tenminste tweewekelijkse afstemmingsgesprekken tussen Centrum Hout en de kennisversneller, vaker indien nodig. Er is continu gecommuniceerd met de marktpartijen over vorderingen. Onvoorziene omstandigheden werden direct besproken en waar nodig een wijziging van aanpak doorgevoerd om toch bij zo veel mogelijk opdrachtgevers aan tafel te komen. In sommige gevallen is van de prioriteitenlijst afgeweken, omdat er een directe aanleiding voor contact was met een opdrachtgever; bijvoorbeeld als houten kunstwerken op de nominatie stonden om vervangen te worden door andere materialen. Dit was dan een mogelijkheid om binnen te komen bij betreffende opdrachtgever.

2.2. Plan van aanpak

- 1) Tijdens een bijeenkomst met ketenpartners wordt de probleemstelling en mogelijke aanpak besproken en vastgesteld (zie bijlage 1).
- 2) Centrum Hout stelt na verdiepend marktonderzoek (zie bijlage 2a, 2b en 2c) een plan van aanpak (zie bijlage 3) op, inclusief een profiel voor de 'kennisversneller' (zie bijlage 4) en koppelt dit terug aan ketenpartners.
- 3) Werving 'kennisversneller' op basis van de profielschets, bekrachtigd met een overeenkomst (zie bijlage 5)
- 4) Strategische werkafspraken met daarin een analyse en prioriteitenlijst van opdrachtgevers op basis van beleid, areaal, lopende- en aanbesteden werken etc. (zie bijlage 6)
- 5) Start uitvoering actieplan Hout in de gww 2019 - inzet 'kennisversneller'. 'Kennisversneller' maakt afspraken en bezoekt 'key'-opdrachtgevers, draagt kennis over, enthousiasmeert, adviseert, koppelt terug naar projectleiding etc. Zie hiervoor het registratieformat en verantwoording/resultaten (bijlage 7a en 7b)
- 6) Evaluatie en begeleiding 'kennisversneller'; continue
- 7) 'Kennisversneller' werft opdrachtgevers en ketenpartners voor (minimaal) 2 'Meer hout in de gww-convenanten' (zie bijlage 8 en 9)
- 8) Communicatie over eindresultaat via vakbladen (civiele-, bos- en houtsector, opdrachtgevers, duurzaamheid); zie bericht social media (bijlage 10)
- 9) Opstellen Strategische langetermijnvisie 'Stimulering Meer hout in de gww'.

3. Resultaat

Tussen 18 juni 2019 en 13 maart 2020 heeft de kennisversneller 21 gemeenten, 1 provincie, 1 uitvoerende dienst van RWS en een gww-aannemer gesproken inzake Meer hout in de gww en hebben 8 bezoeken plaatsgevonden en zijn 2 samenwerkingsovereenkomsten overhandigd (zie onderstaande tabel). De inschatting van de te realiseren 'outcome' zoals genoemd in het projectplan 6.3.2 Kennisversneller van 'Meer hout in de gww', bleek juist te zijn (20 gemeenten en 2 convenanten). We hadden echter wel op meer gehoopt, maar de praktijk blijkt weerbarstig zoals uit onderstaande zal blijken.

Veel gemeenten hanteren een acquisitieverbod(*), waardoor het zeer moeilijk is om binnen te komen bij afdelingen met kunstwerken, groenbeheer en onderhoud of milieu & duurzaamheid. Ook met een specifieke naam van een contactpersoon wordt er vaak naar de e-mail verwezen. De reactietijd is vaak zeer lang en vaak ook komt er helemaal geen reactie. Ook na verschillende keren nabellen. Er is tussentijds veel geschakeld: welke ingangen te benutten, welke netwerken aan te boren, etc. De activiteiten en bevindingen van de kennisversneller zijn opgenomen in een hiervoor ontwikkeld rapportagesysteem (zie bijlage 7a); een samenvatting is te vinden in bijlage 7b.

Toch is er tijdens veel gesprekken de nodige kennis uitgewisseld en is er een toenemende interesse in hout en inlands hout in de gww te bespeuren. Dit heeft in 7 gevallen geleid tot een daadwerkelijk bezoek, waar met 1 of meerdere personen is gesproken of een presentatie gegeven.

OVERZICHTLIJST BEZOEKEN KENNISVERSNELLER HOUT IN DE GWW			
	Opdrachtgever	Gesprek	Bezoek
GEMEENTEN			
1	Almere	13-3-2020	
2	Amsterdam	18-6-2019	samenwerking
3	Bergen op Zoom	18-7-2019	
4	Breda	18-7-2019	23-1-2020
5	Gouda	lukt niet	
6	Haarlemmermeer*	1-9-2019	
7	Harderwijk	29-11-2019	9-12-2019
8	Heemstede*	2-9-2019	
9	Heerenveen*	2-9-2019	
10	Huizen	4-9-2019	
11	Langedijk*	2-9-2019	
12	Lansingerland*	4-9-2019	
13	Leeuwarden	4-9-2019	
14	Medemblik*	4-9-2019	
15	Molenlanden	27-9-2019	
16	Nijkerk	29-10-2019	14-11-2019
17	Nijmegen	17-6-2019	Samenwerking
18	Rijswijk*	18-7-2019	
19	Stichtse Vecht*	4-9-2019	
20	Westerwolde	2-7-2020	2-jul-19
21	Zeewolde*	18-7-2019	
PROVINCIES			
22	Flevoland	5-3-2020	
OVERZICHT OVERIGE BEZOEKEN KENNISVERSNELLER HOUT IN DE GWW			
	Naam organisatie/levent		Bezoek
a	Aannemersbedrijf Vermeulen		17-10-2019
b	RWS Zee en Delta		29-10-2019
c	MVI Jaarcongres		12-12-2019
d	Circulair Congres		3-2-2020
e	Living Lab Circulair Food Valley / Royal Haskoning		4-2-2020
* Acquisitie beding = geen informatie = geen contact Samenwerking = samenwerkingsovereenkomst aangeboden Voor overige rapportage: zie bijlage 7a en 7b			

Tabel 1. Overzicht gesprekken en bezoeken Kennisversneller

Ten aanzien van het sluiten van convenanten staan de meeste opdrachtgevers zeer kritisch. Toch zijn uit genoemde bezoeken twee voorstellen voor samenwerking voortgekomen:

Gemeente Nijmegen: deze gemeente is al heel actief op het gebied van circulariteit. De gemeente heeft de leiding op zich genomen in een regiogroep van gemeenten en provincies. Een kopgroep bestaande uit Provincie Gelderland, gemeente Arnhem, Zevenaar en Nijmegen wil een format ontwikkelen voor Circulair ondernemen en inkopen voor 18 gemeenten in de regio. Hout stond nog niet hoog op de agenda, maar door het gesprek is hout als biobased materiaal op tafel gekomen. Er is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld die meegenomen zal worden in de ontwikkeling van het circulaire beleid. In september 2020 besluitvorming verwacht m.b.t. meer samen optreden in aanbesteding en uitvoering van werkzaamheden.

Gemeente Amsterdam: uit een van de netwerk/ketensamenwerkingsbijeenkomsten is contact ontstaan met het ingenieursbureau Amsterdam die de komende jaren veel bruggen moet onderhouden en vervangen (ca 800). Hiervoor willen zij graag samenwerken met Centrum Hout om meer hout in de gww toegepast te krijgen. Een samenwerkingsovereenkomst is aangeboden, maar nog niet getekend door dat het over verschillende ambtelijke schijven moet.

Overige resultaten:

Samenwerking in Ketensamenwerking Hout in de gww: de kennisversneller heeft zich aangesloten bij dit netwerk om kennis over te dragen en te netwerken bij opdrachtgevers en zo binnen te komen voor vervolggesprekken. De samenwerking met een aantal ketenpartijen (overheden, houthandel, ingenieursbureaus, Centrum Hout (kennisversneller) is op 3 februari 2020 bekrachtigd.

Voortzetting Project 'Kennisversneller': dit project is zo waardevol dat het wordt voortgezet door 12 lidbedrijven van de Koninklijke VVNH, in het kader van hun Actieplan Hout in de gww. De kennisversneller heeft via Centrum Hout regelmatig verslag gedaan van de ontwikkelingen. Op basis hiervan hebben deze bedrijven besloten om de activiteiten van de Kennisversneller in 2020 voort te zetten en te kijken of het ook opgenomen kan worden in de begroting voor 2021.

4. Conclusie/implicaties en vervolg

4.1. Conclusies

- Het project Kennisversneller wordt door partijen in de keten als zinvol gezien. Daar waar opdrachtgevers opstaan voor hout is het een zeer effectief middel om houtkennis over te dragen en personen, maar ook beleid positief te keren richting hout en inlands hout.
- De aanpak Kennisversneller vergt echter een duidelijk andere aanpak dan richting bijvoorbeeld meer commerciële partijen als ingenieursbureaus. Heel belangrijk is het om, zo heeft deze pilot geleerd, te werken via netwerken en niet via koude acquisitie.
- De houding ten aanzien van hout is over het algemeen positief vanwege de gunstige milieueffecten. Er is wel veel negatieve perceptie als het gaat om onderhoud en bijbehorende kosten. Vaak is dit toe te schrijven van gebrek aan kennis. In het geval er door de kennisversneller kennis wordt ingebracht, verdwijnt veel van de weerstand tegen houtgebruik.
- Lokaal en inlands hout heeft een positieve connotatie in de gesprekken, meestal vanuit de gedachte van minder transport en betere milieuprestatie.
- Ten aanzien van het sluiten van convenanten staan de meeste opdrachtgevers zeer kritisch. Er wordt vaak aangedragen dat er al zo veel overeenkomsten, convenanten en afspraken worden gemaakt; op het gebied van klimaat, energietransitie, circulariteit etc. Vaak worden dergelijke overeenkomsten gesloten op brancheniveau, bijvoorbeeld door Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) of via de Unie van Waterschappen. Opdrachtgevers verschuilen zich hier ook achter, als ze niet veel animo voelen.
- Duurzaamheid is bij veel opdrachtgevers nog een ondergeschoven kindje, met weinig prioriteit, waardoor medewerkers 'duurzaamheid en circulariteit' vaak als taak hebben naast hun reguliere verantwoordelijkheden. Dit maakt het maken van afspraken voor samenwerking extra moeilijk.
- Regelmatig wordt ook gezegd dat de opdrachtgever niet zijn voorkeur mag uitspreken voor één materiaal; dus niet specifiek voor hout. Vandaar dat in het geval van gemeente Nijmegen het onder circulariteit is geschoven; hout heeft hier als biobased materiaal een gunstige positie. In geval van gemeente Amsterdam is de term 'hout', om die reden vervangen door 'biobased', al wordt er wel concreet gesproken over hout en inlands hout.

4.2 Aanbevelingen

- het is aan te bevelen om het project Kennisversneller vervolg te geven.
- voor het voortzetten van dit project is een groter budget nodig; voor deze pilot was 1 dag per week beschikbaar. Als je echt wilt netwerken en samenwerkingsovereenkomsten wilt inzetten en uitnutten, zijn meer uren nodig.
- werk vanuit netwerken; gebruik hiervoor initiatieven waar veel opdrachtgevers bij betrokken zijn: Green Deal Duurzaam GWW; initiatieven en bijeenkomsten rond duurzaam inkopen van Pianoo; congressen, seminars en workshops van VNG, UvW, etc.
- kijk of er samen met opdrachtgevers artikelen kunnen komen op basis van samenwerking in concrete projecten met het oog op zwaan kleef aan (er wordt bijvoorbeeld door kleinere gemeenten gekeken naar gemeenten als Amsterdam, Nijmegen, Leeuwarden etc.).

4.3. Vervolg – Strategische aanpak

Voortzetting Project 'Kennisversneller': dit project wordt zo waardevol geacht dat het wordt voortgezet door 12 lidbedrijven van de Koninklijke VVNH, in het kader van hun Actieplan Hout in de gww. De kennisversneller heeft via Centrum Hout regelmatig verslag gedaan van de ontwikkelingen. Op basis hiervan hebben deze bedrijven besloten om de activiteiten van de Kennisversneller in 2020 voort te zetten en te kijken of het ook opgenomen kan worden in de begroting voor 2021.

Strategisch plan: het plan van aanpak zoals geschreven in bijlage 3. hoeft niet significant aangepast te worden, behalve dat de aanpak via netwerken gevolgd moet gaan worden. Er is nu contact geweest met 23 opdrachtgevers en die willen we uitbreiden tot alle 355 gemeenten, 12 provincies, 21 waterschappen en tientallen recreatieschappen in Nederland. In het beleidsplan ten behoeve van vervolg 2020 en mogelijk 2021 zal de "Meerjarenvisie opschaling houtbouw in Nederland 2020 - 2030 – onderdeel Hout in de gww" uit project 6.1 Meer hout in de bouw en gww, worden toegevoegd.

Bijlage 1 Bijeenkomst Hout in de gww

Bijeenkomst HOUT IN DE GWW - kennisversneller 31 januari 2019 - 10.00 tot 12.00 uur				
	Bedrijf	Contactpersoon	E-mail	Opmerking
1	Boogaerd	Cees Boogaerd	cees@boogaerd.nl	
2	Van Ierssel	Fred Verver	fred.verver@vanierssel.nl	
3	Wijma	Ad Wesselink	a.wesselink@wijma.com	
4	Hupkes	Stefan Meinhardt	stefan@hupkes.nl	
5	GWWHoutimport	Arjan de Jong	arjan@gwwhoutimport.nl	
6	Duurzaam hout	John de Haan	dh@duurzaam-hout.com	
7	H.J de Goederen	Henk de Goederen	h.de.goederen@houthandeldegoederen.nl	naw
9	Reggehout	Rutger Vehof	r.vehof@reggehout.nl	telefonisch
10	Wicherson	Wirt Groen	wb.groen@wxs.nl	
11	Meerdink Winterswijk	Robbert de Metter	robbert@meerdink.nl	bij bezoek bevroegd
12	Hoogendoorn Hout	Patric van de Speld	patric@hoogendoornhout.nl	
13	LTL Woodproducts	Erik Feelders	erik.feelders@ltl.nl	

Bijlage 2a

'Rapport Markering Research Hout in de gww' Hogeschool Larenstein (ITT), 18 juni 2019

Bijlage 2b

'Overzicht gemeenten Opdracht Hogeschool Larenstein ITT, 19 juni 2019'

Bijlage 2c

'Metadata prioriteitengemeenten Hogeschool Larenstein ITT', 19 juni 2019

Bijlage 3

'Plan van Aanpak (en werkplanning) 'Kennisversneller'', Centrum Hout v5 28 april 2020

Bijlage 4

Profielschets Kennisversneller

Bijlage 5

'Getekende overeenkomst Kennisversneller', 23 april 2019

Bijlage 6

'Prioriteiten werkljst bezoek opdrachtgevers'

Bijlage 7a

'Samenvatting resultaten Kennisversneller t/m maart 2020'

Bijlage 7b

'Rapportage Kennisversneller t/m maart 2020'

Bijlage 8

*'Samenwerkingsovereenkomst – voorstel gemeente Nijmegen
Koplopergroep', 19 november 2019*

Bijlage 9

*'Concept Houtakkoord VO3' – o.a. gemeente Amsterdam, 21 januari
2020*

Bijlage 10

Bekrchtiging samenwerking Hout in de gww

Nationaal Congres Circulaire Economie, Fokker Teminal, Den

Haag – 3 februari 2020

helpdesk@houtindegww.nl 0900 5329946 (NL, 75 p/m) Log in

Home Over ons * Nieuws * Projecten LunchLezing * CO2-Calc Downloads * Contact *

Home » Bekrchtiging Ketensamenwerking Hout in de gww

Bekrchtiging Ketensamenwerking Hout in de gww

Op 3 februari is tijdens de Nationale Conferentie Circulaire Economie tijdens de sessie Hout als kans in de GWW de Ketensamenwerking Hout in de GWW bekrchtigd met een fotocmoment met de gecommitteerde partijen. Deze ketenpartijen gaan de komende 2 jaar samenwerken om een volgende stap te zetten bij het inzetten van hout in de gww om bij te dragen aan de circulaire en bloobased economie.

Tijdens de sessie werd aan een breder publiek laten zien wat we als keten bereikt hebben en wat de ketenpartijen samen willen gaan bereiken. Op 26 februari (13-17u) wordt de samenwerking verder besproken. Een definitieve uitnodiging met programma en locatie en programma wordt nog bekend gemaakt.

Meer weten of aansluiten? Neem dan contact op met Zint
Stavve: zint@fnewwavecollective.nl

Nieuwsbrief
Blijf op de hoogte van ons laatste nieuws. Schrijf u nu in!
E-mailadres:

Contact
HOUT in de GWW
Postbus 123 Almere
tel.: 0900 5329946 (€0,15 p/m)
e-mail: helpdesk@houtindegww.nl

Disclaimer
De website HOUT in de GWW is met de grootst mogelijke zorg samengesteld, doch Centrum Hout aanvaardt geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke onjuistheden. Lees verder

Social Media
 @HOUTIndeGWW op Twitter
 HOUTIndeGWW op LinkedIn

HOUT in de GWW © 2018 | Omnia webdesign | cm, 400 solutions | 192 | 0420